

9 augustus 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klagster,
juridisch adviseur: mr. M.Y.M. Renken, advocaat te Leiden,

tegen:

wijlen [naam],
(in [land] bekend als [naam]),
geboren op [datum], overleden in [jaar],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van Congregatie der Assumptionisten.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 24 april 2013. Op 26 juni 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van pater [naam], regionaal overste van de Congregatie der Assumptionisten. Op 10 juli 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen met haar echtgenoot de heer [naam]. Zij heeft haar standpunt toegelicht, voor zover nodig met behulp van een tolk in de Engelse taal, mevrouw [naam]. Klaagster werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mevrouw mr. Renken voornoemd. Namens de Congregatie is verschenen Overste [naam] voornoemd. Naar aanleiding van de kort voor de zitting ingekomen brief van klagster d.d. 8 juli 2013 en het verhandelde ter zitting is van de zijde van de Overste bij de griffie op 23 juli 2013 een brief d.d. 19 juli 2013 ingekomen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1

Klaagster komt uit een katholiek gezin met 6 kinderen. De ouders van klagster zijn in de jaren vijftig van de vorige eeuw met 4 kinderen naar [land], [plaats], geëmigreerd. Daar zijn nog twee kinderen geboren. Klaagster is het derde kind in het gezin, in Nederland geboren maar in [land] opgegroeid. Aangeklaagde is in 1957 naar [land] geëmigreerd om de Nederlandse migranten bij te staan. Hij was van 1958 tot 1963 aangesloten bij de "[parochie]." Omdat het onderkomen voor de fraters in aanbouw was, bood de bevolking

tijdelijk onderdak aan hen. Aangeklaagde heeft gedurende 2 à 3 jaar – met onderbrekingen – bij de ouders van klaagster ingewoond, hetgeen de ouders als een eer beschouwden. Het jongste kind in het gezin is in maart 1961 geboren en door aangeklaagde gedoopt. Aangeklaagde is op vele familiefoto's terug te zien. Aangeklaagde's roepnaam was [roepnaam], in het Engels uitgesproken kreeg deze naam een ongewenste connotatie, daarom heeft hij zijn roepnaam veranderd in [roepnaam].

De ouders dreven een winkel waarin de oudste twee kinderen vaak moesten helpen, klaagster had dan de zorg voor de kleintjes, onder toezicht van aangeklaagde.

Klaagster was de lieveling van aangeklaagde en gaf haar het gevoel dat ze bijzonder was. Het gezin bewoonde een huis met de kamers gelijkvloers. Klaagster werd op een gegeven moment door aangeklaagde overdag thuis naakt op haar bed neergelegd waarna aangeklaagde foto's van haar maakte. Zij kan zich dit van enkele keren herinneren, het misbruik is hiermee begonnen. Aangeklaagde had een bed op de kamer van klaagsters oudste broer Gerard. Aangeklaagde sloop in de nacht als het hele gezin sliep, naar de kamer van klaagster. Klaagster kreeg soms het gevoel dat ze bijna stikte omdat aangeklaagde op haar ging liggen, met zijn schouder deels over haar gezicht. Soms ging hij naast haar zitten, altijd ging hij met zijn vingers in haar onderbroek en duwde zijn vingers in haar vagina. Klaagster kan zich herinneren dat haar pyjama na zijn vertrek altijd kleverig nat was, dat hard ('crusty') opdroogde. Zij hoorde vreemde geluiden die zij niet kon duiden. Later begreep ze dat aangeklaagde masturbeerde en ejaculeerde. Ze realiseerde zich al wel dat aangeklaagde iets deed dat niemand mocht weten en dat haar een afschuwelijk gevoel gaf. Klaagster kan zich herinneren dat aangeklaagde's penis uit zijn gulp stak. Dit heeft gedurende minstens twee jaar tenminste twee keer per week plaatsgevonden.

Overdag vond het misbruik vaak buitenshuis plaats. Aangeklaagde nam de kinderen, waaronder klaagster, en soms ook een buurjongetje [naam], mee naar het strand of de rivier. Zij moest zich dan uitkleden en moest in een zandduin of een meegebrachte tent gaan liggen. Aangeklaagde raakte altijd klaagsters vagina aan. Aangeklaagde masturbeerde totdat hij klaarkwam. Zij kan zich ook herinneren dat ze naakt in het zand lag en dat aangeklaagde urineerde waarbij de urine over haar lichaam en gezicht spatte. Aangeklaagde heeft klaagster ook geleerd zichzelf te bevredigen. Klaagster schat dat het misbruik op het strand 10 tot 15 keer heeft plaats gevonden, bij de rivier vaker.

Één keer is het voorgekomen dat het buurjongetje [naam] en klaagster naakt op elkaar moesten gaan liggen van aangeklaagde, waar hij foto's van genomen heeft. Het zusje van [naam] heeft toen thuis verteld dat ze naakt rondliepen. [naam]'s ouders hebben toen tegen klaagster gezegd dat zij het aan haar ouders moest vertellen maar dat durfde zij niet. Haar ouders waren zo trots dat zij een priester in huis hadden. Hij kreeg de beste stoel en het mooiste stukje vlees. Daarnaast voelde klaagster zichzelf de schuldige. De ouders van [naam] hebben het bij de kerk gemeld. Volgens klaagster is aangeklaagde kort daarna verdwenen.

2.2.

Klaagster was als kind bang om naar bed te gaan. Heel vaak werd ze tegen bedtijd misselijk en moest ze overgeven. Op haar 16^e, 17^e is klaagster de woonplaats uit haar jeugd ontvlucht en ver weg in [plaats] gaan wonen. Ze bleek niet in staat op normale wijze sociale contacten aan te gaan en te onderhouden. Haar zelfvertrouwen was teniet gedaan. Ze groeide op als een angstige volwassen vrouw met weinig zelfvertrouwen, waardoor ze enerzijds alles deed om mensen voor zich in te nemen terwijl ze anderzijds een diep wantrouwen koesterde jegens mensen die aardig waren. Dit resulteerde ook in verschillende zeer ongelukkige relaties, een zeer ongelukkig eerste huwelijk en drie kinderen van drie vaders. Nadat haar moeder was overleden, heeft zij begin 2002 haar eerste echtgenoot verlaten en is ze teruggegaan naar de woonplaats uit haar jeugd om voor haar vader te zorgen. Herinneringen aan het misbruik kwamen boven. Zij kreeg nachtmerries en angst voor bepaalde plaatsen zoals het strand. Zij had zelfmoordgedachten. Zij sprak toen voor het eerst over het misbruik met een arts. Hij

hielp haar door de crisis heen en adviseerde haar counseling. Zij heeft vervolgens jarenlange therapie nodig gehad – klaagster heeft daarvan stukken overgelegd - en kan pas sinds enkele jaren zeggen dat ze in staat is geluk en rust te voelen. Zij is sinds 2006 gelukkig getrouwd met haar huidige echtgenoot.

Klaagster heeft uit schaamte nooit met haar zussen over het misbruik gesproken. Op advies van een counselor heeft ze met een oom en tante over het misbruik gepraat. Ze hoorde toen van deze tante dat haar vader ooit tegenover haar zijn vermoeden van onoirbaar gedrag door aangeklaagde jegens klaagster had uitgesproken maar gezegd had 'what can I do'.

Opvallend is dat klaagster nog steeds – zonder uitzondering – iedere dag een schone pyjama aan wil.

2.3.

Klaagster wil erkenning voor hetgeen haar overkomen is. Zij acht het voor het verwerkingsproces belangrijk dat iemand verantwoording aflegt voor hetgeen haar is overkomen en hoopt op steun van de Congregatie om het misbruik te verwerken. Zij heeft in een brief ingekomen d.d. 8 juli 2013 verwoord wat zij nodig denkt te hebben.

Zij wil tevens financiële genoegdoening voor het verlies van kwaliteit van leven gedurende tenminste 50 jaar als direct gevolg van het misbruik door aangeklaagde.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste heeft in zijn schriftelijke reactie en ter zitting bevestigd dat aangeklaagde ten tijde van het gestelde misbruik werkzaam was voor de immigranten in [land] in [plaats], op [deel land]. In 1963 is hij op vakantie gegaan naar Nederland. Hij heeft toen te horen gekregen dat hij in zijn bisdom niet meer welkom was. De reden daarvan is niet bekend. Aangeklaagde is vervolgens naar [plaats] op [deel land] gegaan. In de nagekomen brief heeft de Overste medegedeeld dat aangeklaagde in 1970 voorgoed is teruggekeerd naar Nederland waar hij tot 1981 pastoraal werk heeft verricht in [plaats]. Daarna is aangeklaagde verhuisd naar een bejaardenhuis in [plaats] en in [jaar] begraven op het kerkhof naast de [kerk] aldaar. De Overste heeft aangeklaagde persoonlijk gekend.

Hij twijfelt niet aan het verhaal van aangeklaagde en heeft namens de Congregatie zijn oprechte excuses aangeboden aan klaagster en toegezegd alles te doen om haar leed te verminderen. De Overste heeft in genoemde brief van 19 juli 2013 antwoord gegeven op de door klaagster gestelde vragen.

4. De beoordeling

4.1.

Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2.

Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3.

Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden.

Klaagster is gedurende tenminste twee jaar minstens twee keer per week in haar bed misbruikt door aanklaagde, waarbij hij zijn vingers in klaagsters vagina duwde en zich masturbeerde en klaarkwam. Hij lag geregeld op haar waardoor zij bijna verstikte.

Aangeklaagde maakte binnens-en buitenshuis naaktfoto's van klaagster.

Klaagster is ook tientallen keren buitenshuis seksueel misbruikt, waarbij klaagster naakt was en aangeklaagde zijn vingers in haar vagina duwde en masturbeerde, waarbij hij klaarkwam.

Tot slot heeft hij klaagster geleerd zichzelf te bevredigen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld.

Dat aangeklaagde daadwerkelijk deel uit maakte van het dagelijks leven van dit gezin blijkt onder meer uit de vele familiefoto's waarop aangeklaagde te zien is tussen de andere familieleden.

Daarnaast wordt haar verklaring ondersteund door de schriftelijke verklaring van haar voormalige buurjongen [naam] ([volledige naam]) dat, toen hij ongeveer 10 jaar oud was, hij en klaagster gedwongen werden om naakt achter in de auto te liggen en naakt in/rond een tent te rennen die aangeklaagde had opgezet. Mw. [naam], tante van klaagster heeft schriftelijk bevestigd dat zij zich kan herinneren dat klaagsters vader destijds vertelde dat er "iets gebeurd was met pater [naam] en kleine [naam]" maar dat hij niet wist wat te doen.

4.4.

Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 7 jaar oud, jong en kwetsbaar. Aangeklaagde genoot veel aanzien en gastvrijheid in het ouderlijk huis van klaagster. Hij was voor haar iemand waarin zij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5.

Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klaagster is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging – zoals door de Overste schriftelijk en ter zitting is gedaan - kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6.

Over het verzoek van klaagster om financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie der Assumptionisten de klacht gegrond te verklaren zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klaagster te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 9 augustus 2013 door mr. C.C. de Rijke Maas, voorzitter, drs. L. Erftemeyer en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.